

Kultuuriministeerium

Suur-Karja 23
15076 Tallinn

Saadetud e-posti aadressile min@kul.ee, karlo.funk@kul.ee

digiallkirja kuupäeval

ARVAMUS MEEDIA TEENUSTE SEADUSE JA HALDUSKOOSTÖÖ SEADUSE MUUTMISE SEADUSELE

Kultuuriministeerium on algatanud meediateenuste seaduse ja halduskoostöö seaduse muutmise seaduse eesmärgiga kehtestada tellitava audiovisuaalmeedia teenuse osutajale kohustus investeerida 5% Eestis teenitud tulust Eesti audiovisuaalsete teoste tootmisse ja näitamisõiguse omandamisse.

AS Go3 Baltics (edaspidi Go3) ei poolda tellitava audiovisuaalmeedia teenuse osutajale investeerimiskohustuse kehtestamist ning peab seda ettevõtlusvabaduse piiramiseks. Kohustus investeerida kindel osa tulust kohalikku väga kitsalt defineeritud audiovisuaalsesse sisusse kujutab endast sekkumist ettevõtlusvabadusse, kuna see piirab teenuseosutaja õigust iseseisvalt määrata oma investeerimisstrateegia ja äriliste prioriteetide üle. Konkurentsitihedal turul peaks ettevõtjatel olema võimalus suunata investeeringuid sinna, kus need loovad suurimat väärtust nii ettevõtjale kui ka tarbijatele. Kohustusliku tooniga investeerimisskeem vähendab seda paindlikkust ning sunnib ettevõtjaid tegema investeeringuid, mida nad turutingimustes ei teeks.

Ettevõtlusvabaduse kui põhiseadusliku õiguse piiramine peab olema õigustatud, vajalik ja proportsionaalne. Seetõttu tuleks investeerimiskohustust rakendada üksnes juhul, kui on tõendatud selge avalik huvi, mida ei ole võimalik saavutada vähem piiravate meetmetega.

Go3 on arvamisel, et kohustuslike investeerimisnõuete kehtestamine võib vähendada Eesti turu atraktiivsust ka rahvusvahelistele teenuseosutajatele ja investoritele, kuna see suurendab regulatiivset koormust ning vähendab ettevõtjate võimalusi teha investeerimisotsuseid vastavalt turu vajadustele ja ärilisele loogikale. Seeläbi võib meede paradoksaalselt vähendada investeeringuid audiovisuaalmeedia sektorisse tervikuna, mitte neid suurendada.

Juhul kui Kultuuriministeerium jätkab seadusemuudatuse eelnõuga, siis Go3 esitab käesolevaga eelnõule oma alljärgnevad ettepanekud, kuna eelnõu vajab mitmes aspektis täpsustamist ja muutmist, et tagada võimaliku investeerimiskohustuse proportsionaalsus, õigusselgus ning kooskõla turu tegeliku toimimisega.

1. Eesti audiovisuaalse teose definitsioon on liiga kitsas

Eelnõu § 24³ lg 4 sätestatud Eesti audiovisuaalse teose definitsioon on märkimisväärselt piiratud ning ei hõlma suurt osa sisust, mis samuti panustab Eesti kultuuri ja keele säilimisse ja arengusse ning ka audiovisuaalmeedia sektori arengusse. Eelkõige on probleemne, et nimetatud on üksnes mängu-, dokumentaal- ja animafilme ning seriaale. See tähendab, et hõlmamata on muud audiovisuaalsed formaadid (näiteks meelelahutussaadet, reality-

formaadid, päevakajalised saated, kultuurisaated, elustiilisaated, muusikasaated ja muud kohalikud originaalsaated), mis samuti täidavad sama Eesti kultuuri ja keele säilimise ja arengu eesmärki.

Kultuurilise panuse kriteerium lähtub Eesti kultuuri mõistest põhjendamatult kitsalt. Kultuur ei väljendu üksnes Eesti ajaloo, kultuuripärandi või elukeskkonna otseses käsitlemises, vaid hõlmab ka kaasaegset kultuuriruumi kujundavat audiovisuaalset sisu (sealhulgas meelelahutus-, muusika-, elustiili-, päevakajalisi ja muid kohalikke saateformaate). Ka selline sisu edendab eesti keele kasutamist, peegeldab kohalikke väärtusi ja ühiskondlikke hoiakuid ning aitab kaasa Eesti kultuurilise identiteedi säilitamisele ja arengule ning audiovisuaalse sektori arengule. Seetõttu ei ole põhjendatud käsitleda selliseid formaate vähem väärtuslikuna kui traditsioonilisi filmi- või seriaaliformaate.

Lisaks on eelnõu keskne kriteerium – seos Eesti kultuuri, ajaloo või elukeskkonnaga – sisult ebaselge ning praktikas raskesti kohaldatav. Näiteks ei ole võimalik üheselt hinnata, kas Eesti igapäevaelu kajastav komöödiaseriaal, Eestis toodetud reality-saade või Eesti osalejate ja teemadega meelelahutussaade kvalifitseeruks Eesti audiovisuaalse teosena. Selline määratlemata õigusmõiste tekitab õiguslikku ebakindlust nii teenuseosutajatele kui ka järelevalveasutustele ning suurendab vaidluste tekkimise riski.

Go3 teeb ettepaneku laiendada Eesti audiovisuaalse teose definitsiooni või kehtestada seaduses oluliselt objektiivsemad ja laiemad hindamiskriteeriumid, mis tunnustaksid ka meelelahutusliku ja muu kohaliku originaalsisu rolli Eesti kultuuriruumi kujundamisel ja investeerimiskohustuse täitmisel. Investeerimiskohustuse täitmisel arvesse minev sisu peaks hõlmama laiemalt Eestis toodetud või Eesti loominguuliste ressurssidega loodud audiovisuaalset sisu. Vastasel juhul suunab investeerimiskohustus investeeringud kunstlikult kitsasse sisukategooriasse ega toeta Eesti audiovisuaalmeedia sektori arengut tervikuna.

2. Ebaproportsionaalne auditeerimiskohustus

§ 24⁶ lg 1 kohaselt tuleb igal aastal esitada sõltumatu audiitori poolt auditeeritud aruanne. Go3 hinnangul on selline nõue ebaproportsionaalne.

Investeerimiskohustuse eesmärgi saavutamiseks peaks piisama teenuseosutaja poolt kinnitatud aruandest. Täismahus sõltumatu auditi nõude kehtestamine tekitab teenuseosutajatele märkimisväärse täiendava halduskoormuse, suurendab regulatsiooni täitmise kulusid ning võib osutada ebaproportsionaalseks võrreldes investeerimiskohustuse enda suurusega.

Go3 juhib tähelepanu, et ükski teine riiklik aruandluskohustus peale majandusaasta aruande ei nõua sõltumatu audiitori poolt auditeerimist.

3. Tulu määratlus vajab täiendavat selgitamist

Eelnõu § 24³ lg 1-3 jätavad lahtiseks mitu küsimust investeerimiskohustuse aluseks oleva tulu arvestamisel. Eelnõus on küll sätestatud, et arvesse võetakse tellitava audiovisuaalteenuse osutamisest saadud tulu ning reklaamitulu, kuid mitmed olulised küsimused jäävad lahtiseks. Sealhulgas näiteks, et kuidas käsitletakse pakette, kus tellitava audiovisuaalmeedia teenus sisaldub koos teiste teenustega, kuidas arvestatakse allahindlusi, kampaaniaid ja tasuta

prooviperioode, kuidas käsitletakse kontsernisisesid tehinguid ning kuidas toimub (reklaami)tulu omistamine konkreetsele riigile.

Kuna teenuseosutajate ärimudelid on väga erinevad, peaks selged arvestuspõhimõtted sisalduma juba seaduses, mitte üksnes tulevases ministri määruses ning olema äärmiselt selged ja turuosalisi arvestavad.

4. Eesti audiovisuaalmeedia sektori ebavõrdne kohtlemine

Praegusel kujul soodustab eelnõu eelkõige filmitootmist ning jätab tagaplaanile muud audiovisuaalse sisu vormid, nagu telesarjad, dokumentaalprogrammid, meelelahutussaated, lastele suunatud programmid ja muud kohalikud audiovisuaalsed teosed. Kuigi investeerimiskohustus võimaldab teenuseosutajatel investeerida erinevat tüüpi Eesti audiovisuaalsesse sisusse (mängu-, dokumentaal- või animafilm või seriaal, mis on seotud Eesti ajaloo, kultuuri või elukeskkonnaga), suunatakse kohustuse mittetäitmisel kogutavad rahalised vahendid üksnes filmide tootmise toetamiseks. Seetõttu loob eelnõu olukorra, kus riik väärtustab ja toetab ühe audiovisuaalmeedia valdkonna arengut teiste arvelt.

Selline lähenemine saadab sektori osalistele selge sõnumi, et muu audiovisuaalne sisu on kultuuripoliitiliselt vähem oluline ning selle panust peetakse Eesti kultuuri, keele, identiteedi ja ühiskondliku arutelu valguses teisejärguliseks. Tegelikult täidavad aga ka telesarjad, dokumentaalfilmid, uudis- ja meelelahutussaated ning muu kohalik audiovisuaalne sisu olulist rolli Eesti kultuuriruumi säilimisel ja arengul ning jõuavad sageli suurema ja regulaarsema publikuni kui filmid.

Eeltoodust tulenevalt tuleks tagada, et regulatsioon kohtleks audiovisuaalse sektori erinevaid sisuformaate tasakaalustatult ega looks põhjendamatu eelist ühele loomesektori osale.

Samuti vajab laiemat lähenemist eelnõu § 24³ lg 4 p-s 4, mille kohaselt peab investeerimiskohustuse täitmisel arvesse mineva Eesti audiovisuaalse teose tootja olema Eestis registreeritud juriidiline isik, kelle põhitegevusala on filmide tootmine. Tootja põhitegevusala sidumine filmide tootmisega on põhjendamatu kitsendav ning võib välistada investeerimiskohustuse täitmisel suure hulga Eesti audiovisuaalse sisu tootjaid, kelle põhitegevusala ei ole registris filmide tootmisena määratletud. Selline lähenemine piirab ka uute tootjate turule sisenemist ning ei toeta audiovisuaalsektori mitmekesisust. Kriteerium peaks keskenduma loodud teose olemusele ja selle panusele Eesti audiovisuaalmeediasse, mitte tootja formaalsele tegevusalale ega ka registreeringu asukohale.

5. Kokkuvõte

Konkurentsitihedal turul tehtavad orgaanilised investeeringud on parim mehhanism kvaliteetse ja mitmekesise sisu loomiseks, mis omab rolli ka Eesti kultuuri säilitamisel ja arengul. Seetõttu on investeeringute tagamiseks oluline, et tellitava audiovisuaalmeedia teenuseosutajatel ja teistel valdkonna osalistel oleks võimalikult suur vabadus selliseid otsuseid ise teha ilma täiendavate koormavate tagajärgedeta. Kui teenuseosutajatele antakse vabadus ja paindlikkus oma investeerimisstrateegiate kujundamisel, soodustab see innovatsiooni ja konkurentsivõimet kogu sektoris, võimaldades turuosalistel tõhusalt reageerida turu nõudlusele, katsetada uusi loovaid lahendusi ning lõppkokkuvõttes panustada kogu sektori arengusse.

Kuigi on oluline mõista eesmärke, mida poliitikakujundajad rahaliste või investeerimiskohustuste kehtestamisel taotlevad, tuleb arvestada ka võimalike soovimatute kõrvalmõjude ning valdkonna tootmisvõimekusega seotud väljakutsetega. Rahalisi kohustusi tuleks kasutada üksnes juhul, kui turul on tuvastatud selge vajadus sellise meetme järele ning seda eesmärki ei ole võimalik saavutada muul või vähem piiraval viisil kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega. Rangelt reguleeritud raamistik, mis seab investeerimisvõimalustele piiranguid, võib luua märkimisväärsed takistusi potentsiaalsetele uutele investeeringutele.

Lugupidamisega

allkirjastatud digitaalselt

Tomas Burovas
AS Go3 Baltics juhatuse liige